

Daiva SINKEVIČIŪTĖ

Vilniaus universitetas

NAUJI XVI A. LIETUVIŲ DVIKAMIENIAI VARDAI SU TRUMPINIŲ KILMĖS DĖMENIMIS

New 16th century Lithuanian compound names with stems of hypocoristic origin

Anotacija. Lietuvos vardyne yra trumpinių kilmės kamienus turinčių dvikamienių vardų. Tiriant istorijos šaltinių asmenvardžius rasti nauji šios kilmės avd. *Bučvilà*, *Būgvydas* (ar *Būgvydas*), *Būtkvilas*, *Daūdvilas*, *Daūnepras*, *Daūtvilas*, *Eitgilas*, *Geitmantas*, *Kančėigàlas* (ar *Kančėigàila*), *Nórgvilas*, *Tařtavvydas* ir *Vaistvilas*, taip pat nustatyta, kad trumpinių kilmės kamienus turi žinomi avd. *Daūdgėlas*, *Geitkantas*, *Geitvydas*, *Giřbutkis*. Jie rodo, kad asmenvardžiai kurti naudojant kitų vardų dalis, o dvikamienius vardus veikė trumpiniai. Anksčiau išskirti dvikamienių vardų trumpinių kamienai *buk-*, *darg-*, *eid-*, *eig-*, *jog-*, *jos-* ir *tart-* papildyti kamienais *buč-*, *bug-* (ar *būg-*), *butk-*, *daud-*, *daut-*, *eit-*, *geit-*, *kanč-*, *nepr-*, *norg-* ir *vaist-*. Šių kamienų pamatas – dėmuo, susidaręs iš pirmojo vardo kamieno ir antrojo pradžios, arba trumpinys, išplėstas priesaga. Išskyrus *darg-* ir *vaist-*, kiti kamienai paliudyti vien lietuvių asmenvardžiuose, kas rodo juos kurtus atskirai nuo prūsų.

Raktažodžiai: antroponimai; lietuvių vardai; dvikamieniai asmenvardžiai; trumpiniai.

Abstract. Compound names whose stems arose from hypocoristics constitute a subtype of Lithuanian names. Research of historical sources has revealed some new such names: *Bučvilà*, *Būgvydas* (or *Būgvydas*), *Būtkvilas*, *Daūdvilas*, *Daūnepras*, *Daūtvilas*, *Eitgilas*, *Geitmantas*, *Kančėigàlas* (or *Kančėigàila*), *Nórgvilas*, *Tařtavvydas*, *Vaistvilas*. It has also been shown that components originating in hypocoristics are found in the already known *Daūdgėlas*, *Geitkantas*, *Geitvydas*, *Giřbutkis*. These names show that the inventory of proper names was expanded with parts of other names and that names originating in hypocoristics influenced compound names. The new stems *buč-*, *bug-* (or *būg-*), *butk-*, *daud-*, *daut-*, *eit-*, *geit-*, *kanč-*, *nepr-*, *norg-*, *vaist-* can be added to the already known *buk-*, *darg-*, *eid-*, *eig-*, *jog-*, *jos-*, *tart-*. The base of such stems originated in the first component of a compound name and the beginning of the second component, extended with a suffix. Except for *darg-* and *vaist-*, the stems are only found in Lithuanian names, which implies that they were created apart from Prussian.

Keywords: anthroponymy; Lithuanian names; compound names; hypocoristics.

1. Įvadas

Lietuvių dvikamienių vardų kilmė ir užrašymo ypatybės yra nemažai tirti, bet šaltiniuose galima rasti asmenvardžių, turinčių nežinomus kamienus ar jų derinius. Vardai liudija senosios asmenvardžių sistemos įvairovę, taip pat pasitaiko jų variantų, kurių kamienai rodo kalbos raidą, perdirbti užrašant. Pasak Zinkevičiaus (2008, 181–190), naujų vardų dėmenų atsirasdavo ir perdarius kamienus pagal vartotą leksiką, kitus kamienus ar jiems pakitus, ypač sandūroje. Dalies kamienų susidarymo kelio atsekti nepavyksta dėl jų prarasto ryšio su pamatu.

Naujai rastų asmenvardžių su anksčiau neminėtais apeliatyviniais, iš krikščioniškų vardų, jų trumpinių kilusiais pirmaisiais ar perdirbtais antraisiais kamienais, rasta Lietuvos Metrikoje (Sinkevičiūtė 2018a, 117–132; 2018b, 303–325; 2019, 349–359; 2020, 149–166). Šie kamienai rodo, kad prieš išstumiant krikščioniškam vardynui pagoniškąją dvikamieniai vardai kurti iš įvairios tikrinės ir bendrinės leksikos.

Šaltiniuose fiksuota ir sudurtinių asmenvardžių, turinčių trumpinių kilmės dėmenis. Dalį jų tyrėjai išskyrė, bet didesnio dėmesio asmenvardžiai nesulaukė. Dėl to siekta inventorizuoti iš onomastikos darbų žinomus trumpinių kilmės kamienus, tapusius sudurtinių vardų dalimis, ir juos turinčių vardų būrį papildyti naujais dvikamieniais vardais su iki šiol neišskirtais trumpinių kilmės kamienais. Juos tiriant taikyti įprasti onomastikos metodai, kaip ir atliekant ankstesnius tyrimus (žr. Sinkevičiūtė 2018a, 117–132; 2018b, 303–325; 2019, 349–359; 2020, 149–166 ir kt.).

2. Trumpinių kilmės dėmenis turinčių dvikamienių vardų tyrimai

Istorinius lietuvių dvikamienius asmenvardžius analizavo daugelis tyrėjų, bet sisteminio tyrimo, ypač suintensyvėjus istorijos šaltinių publikavimui, stokojama (Sinkevičiūtė 2019, 350). Dar mažiau dėmesio skirta istoriniams trumpinių, taip pat apeliatyvinės kilmės vardams. Maciejauskienės (1997) studijoje apie XVI a. vienkamienius lietuvių kilmės vardus pristatyti 243 trumpinių kilmės ir apeliatyviniai asmenvardžiai: rekonstruotos formos, aiškinta kilmė. Tirtos trumpinių kilmės lietuvių pavardės (Sinkevičiūtė 2006). Trumpinių su jų kilmės aiškinimais yra istorinės antroponimikos darbuose apie atskirų regionų onimus (Zinkevičius 1977; Ragauskaitė 2005; Sinkevičiūtė 2016 ir kt.). Lietuvių trumpinių sąvadą (kartu su kitais vienkamieniais vardais) yra parengęs Zinkevičius (2008, 276–323).

Literatūroje retai minimi sudurtiniai vardai, kurių kamienais tapo dvikamienių vardų trumpiniai. Viena priežastis – šie asmenvardžiai yra reti, kita – dalis su trumpinių kamienais sutapusių dvikamienių vardų dėmenų yra tokie patys kaip iš apeliatyvų, skolintų vardų kilę kamienai (Sinkevičiūtė 2006, 60–63). Sudurtinio vardo kamieną, kurio kilmę galima aiškinti keliais būdais, tyrėjai dažnai sieja su bendrine leksika¹, priskiria kitokią kilmę nei su juo sutapusiam vienkamienio vardo kamieniui² ar trumpinio kilmės asmenvardžiu laiko tik vienkamienį vardą³.

Trumpinių kilmės dėmenis dvikamieniuose varduose skyrė Savukynas (2004, 48), Sinkevičiūtė (2005, 106–107; 2018b, 307), jų yra Zinkevičiaus (2008, 73–169) dvikamienių vardų kamienų sąvade. Tyrėjai pristatydami vardus, kurių kamienai kilo iš trumpinių, siekė pagrįsti, iš kokio dvikamienio vardo susidarė elementas. Tai matyti iš Zinkevičiaus (2008, 73–169) ir Savukyno (2004, 48) darbų: Zinkevičius pristato kamieno kilmę ir visus jį turinčius lietuvių asmenvardžius, o Savukynas trumpinių kamienus turinčius asmenvardžius teikia siekdamas iliustruoti vardų susidarymą. Įprastai trumpinių kilmės kamienus turinčių dvikamienių vardų aptarimas priklauso nuo atliekamo tyrimo pobūdžio.

Onomastikos literatūroje išskirti šie trumpinių kamienai, tapę dvikamienių asmenvardžių dalimis:

buk- < *Bù-kant-as*, plg. *Bùk-vil-as* (Sinkevičiūtė 2018b, 307);

darg- < *Dár-gin-as*, *Dar-giñt-is*, plg. *Dárg-vain-as*, *Darg-vil-as*, *Saũ-dárg-as*, (Sinkevičiūtė 2005, 106–107);

eid- < *Eĩ-drav-as*, plg. *Eĩd-vyd-as* (Savukynas 2004, 48);

eig- < *Eĩ-gint-as*, plg. *Eĩg-min-as* (Savukynas 2004, 48);

¹ Pavyzdžiui, avd. *Dárg-vil-as* ir *Dárg-is* kamienas *darg-* siejamas su tos pačios šaknies apeliatyvais, nenurodžius ryšio su avd. *Dár-gaud-as* (Zinkevičius 2008, 82), nors pavardžių, atsiradusių iš šių asmenvardžių, paplitimas rodo, kad žemaičių arealo dvikamienių vardų kamienas *darg-* galėjo kilti ir iš trumpinio kamieno (Sinkevičiūtė 2005, 106–107).

² Pavyzdžiui, avd. *Jós-vil-as* kamienas *jós-* siejamas su lie. *jós-iu*, *jóti*, o jį turintis avd. *Jós-as* kildinamas iš krikštavardžio (Zinkevičius 2008, 98), nors Savukynas (2004, 48) kamieniui *jós-* anksčiau yra siūlęs trumpinio kilmę, plg. avd. *Jós-as* ir *Jó-sud-as*.

³ Pavyzdžiui, Maciejauskienei (1997, 120) avd. *Jog-utis* (< **Jogas*, **Jogys*) yra dvikamienių vardų trumpinys, tačiau tyrėja *jog-* turinčių dėmenų, esančių dvikamieniuose varduose, su trumpiniais nesieja.

jog- < *Jo-gáil-a*, *Jó-gint-as*, plg. *Jóg-min-as*, *Jóg-vil-as* (Savukynas 2004, 48; Zinkevičius 2008, 98⁴);

jos-⁵ < *Jó-sud-as*, plg. *Jós-vil-as* (Savukynas 2004, 48);

tart- < *Tár-til-as*, plg. *Daū-tart-as* (Zinkevičius 2008, 148)⁶.

Šie kamienai susidarė iš pirmojo vardo kamieno ir antrojo pradžios, jie dažniau pasitaiko pirmojo dėmens pozicijoje. Be trumpinių kilmės, dvikamienių vardų dalimis tapę dėmenys, išskyrus *jog-*, turi paralelius kilmės aiškinimus: *buk-*, *darg-*, *eid-*, *eig-*, *jos-* ir *tart-* kildinami ir iš lietuvių leksikos (Sinkevičiūtė 2005, 106–107; 2018b, 307; Zinkevičius 2008, 98, 148). Tai rodo universalią kamienų struktūrą, galimus skirtingus susidarymo būdus. Kai onomastikos literatūroje teiktas vienas minėtų kamienų kilmės aiškinimas, pagal jį dėmuo laikytas apeliatyvinės ar neaiškios kilmės elementu; tokiais LPŽ (1, 838, 846) laiko dvikamienių vardų kamienus *jog-*, *jos-*.

Sisteminis požiūris į dvikamieniuose varduose esančius trumpinių kilmės kamienus matomas iš Savukyno (2004), kuris rėmėsi sudurtinių vardų, turinčių pirmuosius krikštavardinius, iš jų atsiradusius trumpinių kamienus, analogija. Ja autorius grindė pradinių savos kilmės vardų dalių tapimą naujais kamienais. Kitais atvejais trumpinių kilmė dėmenims nustatyta tiriant atskirus vardus ir jų kamienus (Sinkevičiūtė 2005; 2018b; Zinkevičius 2008).

Dalies literatūroje trumpinių kamienais laikomų dėmenų atsisakyta. Nuosalyje paliktas *kirt-*, plg. *Kirt-ì-mant-as*, nes problemiškas yra *kirt-* pamatinio avd. *Kir-taut-as* autentiškumas (Sinkevičiūtė 2018b, 309). Atsisakyta Zinkevičiaus (2008, 131–132) teikto kamieno *sant-* < *Sán-tar-as*, paliudyto vien avd. *Sántvaras*, kurį dėl formos patikimiau atrodo sieti su lie. *sántvaras* „kūrėjas, sutvėrėjas“ (žr. LPŽ 2, 674).

⁴ Zinkevičius (2008, 98) mini avd. *Jóg-man-as*, bet šis asmenvardis nėra patikimas, nes rekonstruotas iš pvd. *Jagmanas*, LPŽ (1, 783) autorių laikomos tame pačiame areale fiksuotos pvd. *Jāgminas* variantu.

⁵ Zinkevičius (2008, 98) trumpinio kamieną *jos-*, kitaip nei dvikamienio vardo, sieja su krikštavardžiu.

⁶ Savukynas (2004, 48) manė, kad su veiksmoždziais siejami kamienai, kurie baigiasi *-t*, greičiausiai atsirado iš tų pačių veiksmoždžių neveikiamųjų dalyvių preterito, ir dėl to kamieną *eit-*, plg. avd. *Eīt-min-as*, laikė veiksmoždiniu, nesiejo su trumpiniu. Kaip ir *tart-*, kamienas *eit-* galėjo atsirasti ne tik iš veiksmoždinio, bet ir iš pirmojo dvikamienio vardo kamieno ir antrojo pradžios, plg. avd. *Ei-taut-as* (Zinkevičius 2008, 85), ir dėl to gali būti siejamas su trumpiniu (žr. toliau).

Kita vertus, kai pirmasis ar antrasis dvikamienio vardo kamienas yra toks pats kaip ir trumpinio, nėra aišku, kurio onimo – dvikamienio vardo ar vienkamienio trumpinio – elementas tapo naujo vardo dalimi⁷. Įprastai dvikamienių vardų kamienai siejami su apeliatyvine leksika, o sutapusios sandaros trumpiniai arba kildinami iš dvikamienių vardų, arba siejami su apeliatyvais (Sinkevičiūtė 2006, 83–135). Literatūroje aiškinant dvikamienių vardų kamienų kilmę, kai kuris nors jų sutampa su vienkamienio vardo kamieniu, kurio pamatas nėra pirmasis dvikamienio vardo kamienas ir antrojo pradžia, šie sudurtinių vardų dėmenys su trumpiniais nesiejami.

Taigi tyrėjai skiria trumpinių kilmės kamienus *buk-*, *darg-*, *eid-*, *eig-*, *jog-*, *jos-*, *tart-* ir jais laiko dėmenis, susidariusius iš dvikamienio vardo pirmojo kamieno ir antrojo pradžios, nors dėl universalios struktūros jų kilmę galima aiškinti ir kitaip. Trumpinių kilmės kamienų dvikamieniuose varduose gali būti ir daugiau, reikalinga atskirų kamienų, juos turinčių vardų struktūros, paplitimo analizė.

3. Vardų atrankos, analizės ir pateikimo kriterijai

Trumpinių kilmės dėmenis turintys dvikamieniai vardai rinkti iš XVI a. asmenų įvardijimų, paskelbtų XX a. pabaigoje–XXI a. Lietuvoje publikuotuose istorijos šaltiniuose (iki 2021 m. imtinai). Asmenvardžiai identifikuoti juos sugretinus su Zinkevičiaus (2008, 73–169, 192–226) ir kitų tyrėjų išskirtais antroponimais. Teikti trumpinių kilmės kamienus turintys be priesagų rekonstruoti dvikamieniai vardai su galūne *-as*, kartais – su *-a*, priklausomai nuo formos. Vardai, rasti rusėniškuose, kartais – lenkiškuose įvardijimuose, kirčiuoti pagal Zinkevičiaus (2008) sąvado, LPŽ onimus.

Lietuvių kalbos garsų perteikimo ypatybes rusėnų kalba nustatė Būga (1958 [1911], 227–231), šiuos principus taikė ir tikslino kiti tyrėjai (Sinkevičiūtė 2019, 252, su literatūra). Dalis garsų rastuose asmenvardžiuose užrašyti rusėniškai tomis pačiomis raidėmis kaip lietuvių. Kitais atvejais balsis /a/ užrašytas <o>, atitinkamai /an/ – <он>, /ar/ – <ор>, /ai/ – <ои>, balsiai /i/ ir /y/ – <и>, /u/ ir /ū/ – <у>, /é/ – <я>, dvibalsis /au/ – <ов>, priebalsis /g/ – <кг>. Iš retesnių atvejų minėtinas galimas /ai/ užrašymas

⁷ Pavyzdžiui, avd. *Gėd-gaud-as* ir *Sir-ged-as* kamienas *ged-* siejamas su lie. *ged-áuti*, tačiau avd. *Gėd-as* kildinamas iš dvikamienių vardų kamieno (Zinkevičius 2008, 90, 282), nors nauji sudurtiniai vardai *ged-* galėjo perimti ne tik iš anksčiau susidariusių dvikamienių vardų, bet ir iš jų trumpinių.

<o> (žr. *Kančėigáilas*), pastebėtas perteikiant /ai/ kamienuose *vaiš-*, *vaid-* ir kitur grafema <o> (Sinkevičiūtė 2008, 268–271; 2014, 167–170).

Lenkų kalba lietuvių vardų garsų užrašymą aptarė Zinkevičius (1977, 98–105), pildė kiti tyrėjai (Sinkevičiūtė 2018a, 120, su literatūra). Be sutapusio lietuvių garsų perteikimo lenkų kalba, /č/ užrašytas <cz>, /v/ – <w>, tai įprasta lenkų kalbai. Iš retesnių atvejų minėtinas /ei/ užrašymas <iey>, atspindintis įprastą /e/ užrašymą <ie>, taip pat /i/ perteikimas <y> (Sinkevičiūtė, Račickaja 2014, 311–312).

Tekste po rekonstruotų asmenvardžių teikti šaltiniuose rasti įvardijimai, toliau – metai ir asmens, kurio įvardijime fiksuotas antroponimas, gyvenamoji vieta bei šaltinis. Kai antroponimas rekonstruotas iš LM, nurodytas LM numeris, akto numeris ir leidinio puslapis. Rekonstravus onimą ne iš vienskaitos nominatyvu užrašyto asmenvardžio, nurodomi skaičius ir linksnis. Pristatyti kitų autorių minėti dvikamieniai asmenvardžiai ir aptarta jų kilmė, komentuotos atskirų asmenvardžių užrašymuose atsispindėjusios regionų kalbos ypatybės.

Aiškinant naujų dvikamienių vardų kilmę, dėmesys telktas į trumpinių kilmės kamienus: grįstas jų pamatas remiantis žinomais dvikamieniais vardais, pristatyti kiti to paties kamieno lietuvių dvikamieniai vardai, vienkamienės pavardės. Aptariant trumpinio kamieno kilmę, komentuoti alternatyvūs kilmės aiškinimai, įvertintos tyrėjų pozicijos. Grindžiant įprasto kamieno kilmę, teiktas jį turintis vardas, minėtas Būgos (1958 [1911]), Jurkėno (1966) darbuose ar LPŽ, esantis Zinkevičiaus (2008) sąvade (žr. Sinkevičiūtė 2019, 353, su literatūra).

4. Atrasti nauji dvikamieniai vardai su trumpinių kilmės dėmenis

Šaltiniuose rasta naujų sudurtinių asmenvardžių, kurių vieną kamieną galima sieti su dvikamienių vardų trumpiniu, o kitas yra įprastas dvikamienių vardų kamienas. Tai yra vardai:

***Buč-oil-à**: *Stanislai Buczwilo* 1579 m. Vilnius (?) (LM 273(59), 60, 46). Kamienas *buč-* dvikamieniuose varduose iki šiol nefiksuotas. Jis galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo, plg. pvd. *Būčas*, *Būčius* (LPŽ 1, 325–326), kurių *buč-* < *bud-*, plg. *Būd-gin-as* (Zinkevičius 2008, 80), ar *but-*, plg. *Būt-rim-as* (Zinkevičius 2008, 81), ir priesagos *-š-*. Dėl vienkamienių vardų su *buč-* trumpinių kilmės plačiau žr. Maciejauskienė (1997, 113–114), Sinkevičiūtė (2006, 180–181). Vienkamienius vardus su *buč-* laikant

apeliatyvinės kilmės ar skolintais onimais, kaip LPŽ (1, 325–326) autoriai, ši kilmė priskirtina dvikamienio vardo kamienui. Dėl kamieno *vil-* žr. *Rād-vil-as* (Jurkėnas 1966, 70, 157; Zinkevičius 2008, 127–128).

***Būg-vyd-as** ar ***Būg-vyd-as**: *Юрби Букгвидович* 1556 m. Šeduva (UpInv 19). Kamienas dėl užrašymo gali būti rekonstruotas dvejopai, *bug-* dar fiksuotas avd. *Būg-dar-as*, *Būg-vil-as* (Zinkevičius 2008, 79–80). Kamienas *bug-* ar *būg-* galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo, plg. pvd. *Būgas*, *Būgà*, *Būgas* (LPŽ 1, 333–334), kurių *bug-* < *Bū-gail-as* (Zinkevičius 2008, 79–80) ar *būg-* < *Bū-gail-as* (Zinkevičius 2008, 79–80). Dėl vienkamienių vardų su *bug-*, *būg-* trumpinių kilmės plačiau žr. Sinkevičiūtė (2006, 116). Kad vienkamieniai vardai su *būg-* gali būti trumpinių kilmės, mano Zinkevičius (2008, 80), nors jis ir kelia mintį, kad *būg-* šiuose varduose galėjo atsirasti dėl lie. *būgti* įtakos. Vienkamienius vardus su *bug-* ar *būg-* laikant apeliatyvinės kilmės, kaip LPŽ (1, 333–334) autoriai, ši kilmė priskirtina dvikamienių vardų kamienui. Dėl kamieno *vyd-* žr. *Sir-vyd-as* (Jurkėnas 1966, 55, 165; Zinkevičius 2008, 160).

***Būtk-vil-as**: *Василеу Ботквел* 1528 m. (LM 523(1), 173), *Иван Ботквел* 1528 m. (LM 523(1), 173). Kamienas *butk-*, užrašytas <botk->, rodo buvusį atvirą *u* tarimą, pasitaikiusį Zinkevičiaus (1977, 100) tirtuose varduose. Kamieno *vil-* užrašymas <vel-> rodo atvirą *i* tarimą, minėtą Zinkevičiaus (1977, 100), dažną prieš sonantus. Kamienas *butk-* dvikamieniuose varduose iki šiol neskirtas, jis gali būti avd. **Gir-butk-is*, plg. *Girbutkiai*, k. (ATSŽ 85). Šis kamienas galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo, plg. pvd. *Butkà*, *Bùtkus* ir kt. (LPŽ 1, 367–369), kurių *butk-* < *but-*, plg. *Bū-taut-as* (Zinkevičius 2008, 79), ir priesagos *-k-*. Dėl vienkamienių vardų su *but-k-* trumpinių kilmės plačiau žr. Sinkevičiūtė (2006, 90–91). Tuo tarpu LPŽ (1, 368–369) autoriai vienkamienių vardų kamieną *but-* kildina iš dvikamienių asmenvardžių pirmojo dėmens *but-* ir pejoratyvinės priesagos *-k-*. Dėl kamieno *vil-* žr. *Bučvilà*↑.

***Daūd-vil-as**: *Григорей Довдвилевич* 1528 m. Kražiai (LM 523(1), 160). Kamienas *daud-* dvikamieniuose varduose iki šiol neskirtas, jis pastebėtas avd. **Daūd-gėl-as*, kuris yra Maciejauskienės (1997, 127) minimame asmenvardyje *Кунуис Довдкялович* 1537 m. Beržėnai⁸. Kamienas *daud-*

⁸ Šio asmenvardžio kilmės Maciejauskienė (1997, 127) nekommentuoja. Vis dėlto avd. **Daūd-gėl-as* patikimumas yra abejotinas, nes Maciejauskienė (1997, 127) jį rekonstravo iš įvardijimo, esančio Mackavičiaus (2003, 40) sudarytame sąrašė, kuriame vėliau tas pats asmuo užrašytas kitu panašios formos asmenvardžiu, plg. *Кунуис Товткелович* 1538 m. Beržėnai (Mackavičius 2003, 227). Vėlesnis užrašymas liudija

galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo, plg. pvd. *Daudà* (LPŽ 1, 467)⁹, kurio *daud-* < **Daũ-dar-as*, plg. pvd. *Daudarāvičius*; jos dvikamienį pamatą pripažįsta LPŽ (1, 467) autoriai. Dėl kamieno *vil-* žr. *Bučvilà*↑.

****Daũ-nepr-as***: *Вербило Довъннепрович* 1510 m. Dubingiai (LM 25(25), 183, 241). Dėl kamieno *dau-* žr. *Daũ-jot-as* (Būga 1958 [1911], 238; Zinkevičius 2008, 82–83). Kamienas *nepr-* dvikamieniuose varduose iki šiol nefiksuotas. Jis galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo **Nēpr-as*, **Nēpr-is* ar pan., kurio *nepr-* < *Nē-prot-as* (Jurkėnas 1966, 152; 1971, 44; Zinkevičius 2008, 121). Dėl sutapimo su lie. *neprotà* „neprotingas žmogus“, *neprotis* „kvailys“ avd. *Nē-prot-as* autentiškumas kelia abejonių, bet *prot-* antrojo dėmens pozicijoje remia prūsų kalbų duomenys, plg. pr. avd. *Na-prat-io* ir kt. (Trautmann 1925, 149).

****Daũt-vil-as***: *Ромаиука Довтвиловича* (gen. sg.) 1516 m. Darsūniškis (LM 9(9), 217, 179). Kamienas *daut-* pirmojo dvikamienio vardo dėmens pozicijoje iki šiol nefiksuotas¹⁰. Jis galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo, plg. pvd. *Dautỹs* (LPŽ 1, 475)¹¹, kurio *daut-* < *Daũ-tar-as*, *Daũ-tart-as* (Zinkevičius 2008, 82–83). Dėl vienkamienių vardų su *daut-* trumpinių kilmės žr. Sinkevičiūtė (2006, 105). Dėl kamieno *vil-* žr. *Bučvilà*↑.

****Eit-gil-as***: *Донарелиса Аиткгиловича* (gen. sg.) 1512 m. Stakliškės (LM 9(9), 23, 89). Kamieno *eit-* užrašymas <ait-> rodo regiono kalbos ypatybę (Zinkevičius 1966, 121–122; 4 žemėlapis, p. 449). Kamienas *eit-* dvika-

avd. **Taũt-gēl-as*, jeigu jame /g/ užrašyta <k> (žr. Būga 1958 [1911], 235). Pridurtina, kad Maciejauskienė (1975, 151) pastebi varijuojantį tų pačių asmenų užrašymą pas Mackavičių (2003) ir nurodo, kad, pavyzdžiui, vieną kartą iš to paties asmens įvardijimo galima rekonstruoti avd. **Daũ-skurd-is*, kitą – **Daũn-a-skurd-is*, kuris, jei yra autentiškas, turi trumpinių kilmės kamieną *daun-*, plg. pvd. *Daũnis*, *Daunỹs* (LPŽ 1, 473; dėl trumpinių kilmės žr. Sinkevičiūtė 2006, 103), kurio *daun-* < *Daũ-nor-as* (Zinkevičius 2008, 82).

⁹ LPŽ (1, 467) autoriai šią pavardę paliko be kilmės aiškinimo.

¹⁰ Nors *daut-* galima skirti avd. *Jódautas*, rekonstruotame iš Maciejauskienės (1991, 217, 252) minėtų avd. *Ядовтович*, *Миколаевая Ядовтовича*, taip pat avd. *Vidautas*, kurį iš vv. *Vidovti*, *Vidovce* abejodamas teikia Leskienas (1909, 394), bet šių onimų *daut-* atrodo netikras. Minėtuose varduose patikimiau skirti baigmenį *-autas*, kurį avd. *Výd-autas* mato Kuzavinis, Savukynas (2009, 325), dar plg. *Jódautas*: *jod-* < *juod-* (plg. *júodas*) ir *-autas*, *Vid-autas*: *vid-* (plg. *Vid-as*) ir *-autas*.

¹¹ LPŽ (1, 457) autoriai pvd. *Dautỹs* sieja su to paties kamieno baltarusių asmenvardžiais, bet Biryla (1969, 128) baltarusių onimus gretina su *daut-* turinčiais lietuvių vardais ir vadina lietuvių pravardėmis.

mieniuose varduose yra paplitęs, plg. *Eīt-min-as*, *Eīt-vyd-as* (Zinkevičius 2008, 86). Jis galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo **Eīt-as*, **Eīt-is* ar pan., plg. pvd. *Eit-ūtis* (LPŽ 1, 570), kurio *eit-* < *Eĩ-taut-as* (Zinkevičius 2008, 85). Dėl vienkamienių vardų su *eit-* trumpinių kilmės žr. Sinkevičiūtė (2006, 105). Vienkamienius vardus su *eit-* siejant su lie. *eīti* kaip LPŽ (1, 570) autoriai¹², ši kilmė priskirtina dvikamienių vardų kamienui. Dėl *gil-* žr. *Eĩ-gil-as* (Būga 1958 [1911], 250; Zinkevičius 2008, 93).

****Geit-mant-as***: *Юри Геитмонтович* 1556 m. Šeduva (UpInv 18), *Юрь Геитмантович* 1556 m. Šeduva (UpInv 24), *Юрьи Геитмантович* 1556 m. Šeduva (UpInv 26). Kamienas *geit-* dvikamieniuose varduose iki šiol neskirtas. Jis fiksuotas **Geit-kant-as*, kurį galima rekonstruoti iš Jablonskio (1941, 238) teikto *Georgius Gieytkontowicz* 1505 (1619) m. Žemaitija, taip pat *Geit-vyd-as*, kurį Leskienas (1909, 337, 349) nurodo remdamasis Spruogio teikiamu vv. *Geitvidoviči*¹³. Kamienas *geit-* galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo, plg. **Geit-as*, **Geit-ys* ar kt., kurio *geit-* < *Geĩ-taut-as* (Zinkevičius 2008, 90), *Geĩ-tart-as* (Leskien 1909, 227, 347). Dėl kamieno *mant-* žr. *Vĩr-mant-as* (Jurkėnas 1966, 72, 131; Zinkevičius 2008, 111–112).

****Kanč-ei-gāl-as*** ar ****Kanč-ei-gāil-a***: *Шимько Кончеикголовичь* 1528 m. Pajūrio vls. (LM 523(1), 154). Kamienas *kanč-* dvikamieniuose varduose iki šiol nefiksuotas. Jis galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo, plg. pvd. *Kaņčas*, *Kaņčys*, *Kaņčius* (LPŽ 1, 908–909), kurio *kanč-* < *kant-*, plg. *Kaĩ-taut-as* (Zinkevičius 2008, 99–100) ir priesagos *-š-*. Dėl vienkamienių vardų su *kanč-* trumpinių kilmės žr. Sinkevičiūtė (2006, 165–166). Vienkamienius vardus su *kanč-* laikant apeliatyvinės, neaiškios kilmės ar skolintais onimais kaip LPŽ (1, 908–909) autoriai, ši kilmė priskirtina ir dvikamienių vardų kamienui. Dėl užrašymo antrasis kamienas gali būti rekonstruotas dvejopai. Dėl kamieno *gal-* žr. *Daũ-gal-as* (Sinkevičiūtė 2002, 118; Zinkevičius 2008, 88)¹⁴; dėl kamieno *gail-* žr. *Saũ-gail-as* (Jurkėnas 1966, 175; Zinkevičius 2008, 132).

¹² Dar žr. 6 išnašą.

¹³ Kadangi užrašymas nerodo lietuvių balsių ilgumo, kitaip nei pas Leskieną (1909, 337, 349) teikiamas įprasto antrojo dėmens *vyd-* asmenvardis.

¹⁴ Ne visi kamieno *gal-* vardai, kuriuos teikia Zinkevičius (2008, 88), yra patikimi. Vieni jų gali būti atsiradę iš asmenvardžių su *gail-*, pvz., avd. *Bũ-gal-is* Zinkevičius (2008, 88) rekonstruoja iš pavardės, kuri iš tiesų yra avd. *Bu-gāil-a* variantas (LPŽ 1, 333). Kitus kamienus tiksliau atrodo sieti su lietuvių leksika, pvz., avd. *Ātgalas* Zinkevičius (2008, 88) rekonstravo iš pvd. *Atgalāinis*, kurio pamatas – lie. *ātgalias*, *ātgalas* (LPŽ 1, 132).

***Nórg-vil-as**: *Наркгвел Бутвилович* 1556 m. Pilvėnai (UpInv 181). Dėl kamieno *vil-* užrašymo <vel-> žr. *Bùtkvilas*↑. Kamienas *norg-* dvikamieniuose varduose iki šiol nefiksuotas. Jis galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo **Nórg-as*, **Nórg-is* ar kt., kurio *norg-* < *Nór-gail-as*, *Nór-gil-as* ir kt. (Zinkevičius 2008, 123). Dėl kamieno *vil-* žr. *Bučvilà*↑.

***Taīt-a-vyd-as**: *Тортовид* 1528 m. Maišiagala (LM 523(1), 48)¹⁵. Kamienas *tart-* pirmojo dvikamienio vardo dėmens pozicijoje iki šiol nefiksuotas, bet jis dažnas antrojo dėmens pozicijoje, plg. *Daū-tart-as* (Zinkevičius 2008, 148). Kamienui *tart-* Zinkevičius (2008, 148) priskiria ir trumpinio kilmę, *tart-* < *Tár-til-as* (žr. anksčiau). Kita vertus, *tart-* siejant su lie. *tař-ti* (*tařt-as*)¹⁶ ar *-t* laikant pridėtiniumi (Zinkevičius 2008, 148), tokios kilmės laikytinas ir dvikamienių vardu kamienas. Dėl kamieno *vyd-* žr. *Bùgvydas*↑.

***Vaĩst-vil-as**: *Вомтєх Вомствилович* 1537 m. Vosyliškės (LM 21(21), 127, 142). Kamienas *vaist-* pirmojo dėmens pozicijoje iki šiol nefiksuotas, nors paliudytas antrojo dėmens pozicijoje pr. avd. *Prie-wayst-e*, kurį Trautmannas (1925, 155) kildina iš pr. avd. *Ways-tauth-e*, suponuodamas jam trumpinio kilmę¹⁷. Lietuvių *vaist-* galėjo būti perimtas iš trumpinio kilmės vardo **Vaĩst-as*, **Vaĩst-is* ar kt., kurio *vaist-* < *Vaĩs-tar-as* (Zinkevičius 2008, 155)¹⁸. Kita vertus, *vaist-* galima sieti su lie. *váistas* „gydomoji priemonė“, dvikamienio vardo kamienui priskiriant apeliatyvinę kilmę. Dėl kamieno *vil-* žr. *Bučvilà*↑.

Taigi šaltiniuose rasti nauji, iki šiol neskirti avd. *Bučvilà*, *Bùgvydas* (ar *Bùgvydas*), *Bùtkvilas*, *Daūdvilas*, *Daūnepras*, *Daūtvilas*, *Eītgilas*, *Geĩtmantas*, *Kančėigālas* (ar *Kančėigāila*), *Nórgvilas*, *Tařtavvydas* ir *Vaĩstvilas*. Jų būrį galima papildyti trumpinių kilmės kamienus turinčiais avd. *Daūdgēlas*, *Geĩtkantas*, *Geĩtvvydas*, kurie minėti kitų tyrėjų darbuose, taip pat avd. *Giřbutkis*, rastu vietovardyje. Šie vardai rodo, kad trumpinių kilmės kamienai dažniau pasitaiko pirmojo dėmens pozicijoje, o antrojo – retai, plg. *Daūnepras*, *Giřbutkis*.

¹⁵ Asmenvardį mini Maciejauskienė (1981, 154–184), bet jo kilmės nekommentuoja.

¹⁶ Dar žr. 6 išnašą.

¹⁷ Dalyje dvikamienių vardu *vais-* yra kamieno *vaiš-* variantas, atsiradęs užrašant onimus, žr. Sinkevičiūtė (2008, 263–264), o kitais atvejais *vais-* yra savarankiškas kamienas, plg. *Vaĩs-min-as*, žr. Sinkevičiūtė (2018b, 318). Kita vertus, rastasis dėmuo *vaist-* remia pamatinio vardo su kamieniu *vais-* egzistavimą.

¹⁸ Zinkevičius (2008, 154) pateiktas *Vaĩs-taut-as* yra perimtas iš prūsų ir lietuvių nepaliudytas.

Trumpinių kilmės kamienų *buk-*, *darg-*, *eid-*, *eig-*, *jog-*, *jos-* ir *tart-*, tyrėjų rastų dvikamieniuose varduose, sąrašas pildytinas naujais kamienais *buč-*, *bug-* (ar *būg-*), *butk-*, *daud-*, *daut-*, *eit-*, *geit-*, *kanč-*, *nepr-*, *norg-* ir *vaist-*. Tiriant juos turinčius vardus pasitaikė naujas asmenvardis su anksčiau išskirtu kamieniu *tart-* (plg. *Tařtavvydas*), vardų su kamienais *bug-* (ar *būg-*), *eit-* inventorius papildytas naujais avd. *Būgvvydas* (ar *Būgvvydas*), *Eitgilas*, o kamienai *butk-*, *geit-*, *daud-* rasti ne tik naujuose varduose, bet kitų tyrėjų minėtuose, nors kilmės požiūriu neaptartuose dvikamieniuose varduose. Tai gi dalies dvikamienių vardų su tuo pačiu trumpinių kilmės kamieniu įvairovė yra nedidelė, tai gali atspindėti keliapakopį jų formavimąsi.

Nauji asmenvardžiai įvardijimuose fiksuoti po vieną kartą, vien *Geitmantas* rastas trijuose pasikartojančiuose, atrodo, to paties asmens įvardijimuose, *Būtkvilas* – atskirai užrašytuose dviejų brolių įvardijimuose. Tai atspindi trumpinių kilmės asmenvardžių retumą. Onimai, rekonstruoti iš vyrų įvardijimų, kurių daugelis buvo dvinariai, sudaryti iš vardo ir priesaginio asmenvardžio, išskyrus *Bučvilà*, *Būtkvilas*, fiksuotus nepriesaginiuose antruosiuose asmenvardžiuose (žr. Maciejauskienė 1991, 33–37; Ragauskaitė 2005, 37–38). Išskyrus iš asmens vardo rekonstruotą *Nórgvilas*, kiti iš dvinarių įvardijimų rekonstruoti vardai yra antruosiuose įvardijimo nariuose su priesaga *-ovič*. Jie liudija, kad XVI a. nurodant sūnaus priklausomybę tėvui dažna slaviška priesaga (Sinkevičiūtė 2018b, 319, su literatūra). Vienanariame įvardijime rastas *Tařtavvydas*. Tokių įvardijimų retumas rodo įprastu tampanti dažnesnį dvinarį asmenų įvardijimą XVI a.

5. Diskusija

Nauji trumpinių kilmės dėmenys turintys asmenvardžiai, kaip ir anksčiau žinomi šios kilmės dėmenų vardai, patvirtino Savukyno (2004, 48) idėją, kad tradiciniai lietuvių asmenvardžių sandai neskirti nuo trumpinių kamienų ir vartoti naujiems dūriniam sudaryti. Vardai liudija, kad reikšminis ryšys tarp jų kamienų išblėšęs, dėmenys jungti jo nepaisant (Sinkevičiūtė 2018a, 130).

Papildžius trumpinių kilmės dėmenų *buk-*, *darg-*, *eid-*, *eig-*, *jog-*, *jos-* ir *tart-*, fiksuotų žinomuose dvikamieniuose varduose, inventorių kamienais *buč-*, *bug-* (ar *būg-*), *butk-*, *daud-*, *daut-*, *eit-*, *geit-*, *kanč-*, *nepr-*, *norg-* ir *vaist-*, galima kelti mintį, kad trumpinių kilmės asmenvardžiai, taip pat dvikamienių vardų pradžios buvo svarbūs sudarant sudurtinius vardus. Priesagas

turintys trumpinių kamienai *buč-*, *butk-*, *kanč-* tiesiogiai rodo, kad nauji vardai kurti perimant dėmenis iš vienkamienių vardų.

Dėmenys *buč-*, *daut-*, *kanč-*, *nepr-*, *norg-* ir *vaist-* fiksuoti įvardijimuose tik po kartą ir kituose dvikamieniuose varduose nesikartojo, tai dėl to jų patikimumas gali atrodyti abejotinas, nes jų rekonstrukcija priklauso nuo užrašymo tikslumo. Dėl to šiuo požiūriu trumpinių kamienai nėra vienodi. Kita vertus, dėmenys *bug-* (ar *būg-*), *eit-* dažniau už kitus kartojosi dvikamieniuose varduose. Tai skatina kelti klausimą, kodėl juos turinčių vardų įvairovė didesnė už kitų trumpinių kilmės kamienų vardų. Dėl ryšio su apeliatyvine leksika manytina, kad dalis jų gali būti ir ne trumpinių kilmės. Dalis trumpinių kilmės kamienų, fiksuotų dvikamieniuose varduose, turi kitus kilmės aiškinimus. Tai liudija universalią jų struktūrą, kita vertus, skatina manyti, kad kai kurie jų susidarė kitais būdais. Todėl norint pagrįsti kamienams trumpinių kilmę, reikia atlikti jų pamatinių dvikamienių vardų, iš jų atsiradusių trumpinių, juos perėmusių sudurtinių vardų arealinę analizę (taip tirtos trumpinių kilmės pavardės, žr. Sinkevičiūtė 2006). Vis dėlto šiai analizei atlikti trūksta duomenų, nes nedisponuojama dalimi šaltiniuose esančių istorinių antroponimų.

Kamienų *daud-*, *daut-*, *geit-*, *jog-*, *nepr-* ir *norg-* kilmę galima grįsti vien dvikamieniais vardais – jų pirmuoju kamieniu ir antrojo pradžia, kamieno *butk-* – dvikamienio vardo kamieniu, išplėstu priesaga. Jie rodo, kad trumpinių kilmės dėmenys skiriami ne dėl jų formalaus sutapimo su dvikamienio vardo pradžia, bet yra realus naujų kamienų šaltinis.

Nauji dvikamieniai vardai, išskirti jų kamienai plečia žinias apie lietuvių asmenvardžius. Dvikamieniam varde esantis kamienas *daud-* leidžia vienkamieniui pvd. *Daudà* priskirti trumpinio kilmę. Nauji vardai yra svarbūs įtvirtinant anksčiau žinomų asmenvardžių, jų kamienų kilmę. Dvikamienis vardas su *vaist-* patvirtino šalia kamieno *vaiš-* egzistavus ir *vais-* (Sinkevičiūtė 2018b, 318), parodė kamieno *vaist-* bendrabaltišumą, nes *vaist-* buvo žinomas vien iš prūsų dvikamienio vardo, o be jo dar išskirtas bendrabaltiškas trumpinių kilmės kamienas *darg-* (Sinkevičiūtė 2005, 100–101)¹⁹. Kiti trumpinių kilmės kamienai būdingi tik lietuvių kalbai, kas gali rodyti, kad juos turintys vardai susidarė skyrium nuo prūsų kalbos.

¹⁹ Prūsų dvikamieniai asmenvardžiai turi kamieną *eit-*, plg. *Eit-wyd-e* (Trautmann 1925, 136), bet jo trumpinių kilmės neremia prūsų onimų medžiaga.

6. Išvados

Šaltiniuose rasti nauji trumpinių kilmės kamienus turintys avd. *Bučvilà, Bùgvydas* (ar *Bùgvydas*), *Bùtkvilas, Daũdvilas, Daũnepras, Daũtvilas, Eitgilas, Geĩtmantas, Kančėigàlas* (ar *Kančėigàila*), *Nórgvilas, Taĩtavvydas* ir *Vaĩstvilas*, nustatyta, kad trumpinių kilmės kamienus turi avd. *Daũdgėlas, Geĩtkantas, Geĩtvvydas, Giĩbutkis*. Taigi asmenvardžiai buvo sudaromi naudojant kitų vardų dalis, o dvikamienius vardus veikė trumpinių kilmės vardai. Jie yra asmenvardžių sistemoje vykusių pokyčių rezultatas ir rodo dvikamienių vardų sandaros lankstumą.

Anksčiau išskirtas dvikamienių vardų trumpinių kamienų *buk-*, *darg-*, *eid-*, *eig-*, *jog-*, *jos-* ir *tart-* inventorių papildytas kamienais *buč-*, *bug-* (ar *bùg-*), *butk-*, *daud-*, *daut-*, *eit-*, *geit-*, *kanč-*, *nepr-*, *norg-* ir *vaist-*. Nauji dėmenys atsirado perėmus su trumpiniais sutapusias dvikamienių vardų pradžias, kurių dalis buvo vartotos ir kaip vienkamieniai vardai, o jų pamatu tapo dėmenys, susidarę iš pirmojo dvikamienio vardo kamieno ir antrojo pradžios, arba trumpiniai, išplėsti priesagomis. Išskyrus *darg-* ir *vaist-*, kiti kamienai paliudyti vien lietuvių asmenvardžiuose, tai rodo juos kurtus atskirai nuo prūsų. Kadangi rastas vienas vardas su kitų tyrėjų išskirtu kamieniu, plg. *tart-*, taip pat trumpinio kilmė priskirta ir iš kitų vardų žinomam kamieniui *eit-*, o kiti kamienai buvo nauji ir varduose kartojosi mažai, tai patvirtina trumpinių kilmės kamienų retumą dvikamieniuose varduose.

Istorijos šaltinių publikavimas, juose esančių onimų tyrimas leidžia ne tik plėsti vardų inventorių, bet atveria naujas galimybes aiškinti žinomus vardus. Dėl to šaltiniuose galima rasti ne tik naujų asmenvardžių, bet atlikus jų sisteminę analizę, kaip kamieno *darg-* vardų, galima kitaip aiškinti žinomus vardus.

ŠALTINIAI

Jablonskis, Konstantinas 1941, *Lietuviški žodžiai senosios Lietuvos raštinių kalboje 1*, Kaunas: Lietuvos istorijos draugija.

LM 9(9) – *Lietuvos Metrika, Knyga Nr. 9, 1511–1518, Užrašymų knyga 9*, Vilnius: Žara, 2002.

LM 21(21) – *Lietuvos Metrika, Knyga Nr. 21, 1536–1537, Užrašymų knyga 21*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2019.

LM 25(25) – *Lietuvos Metrika, Knyga Nr. 25, 1387–1546, Užrašymų knyga 25*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 1998.

LM 273(59) – *Lietuvos Metrika, Knyga Nr. 273, 1579–1580, 59-oji teismų bylų knyga*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2019.

LM 523(1) – *Lietuvos Metrika, Knyga Nr. 523 (1528), Viešųjų reikalų knyga 1*, Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2006.

Mackavičius, Andrius 2003, *Žemaitijos valsčių surašymas 1537–1538 m.*, Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2003.

UpInv – *1556 metų Upytės valsčiaus inventorius*, parengė Algimantas Kaminskas, Vilnius: Versus Aureus.

LITERATŪRA

ATSŽ – Zigmuntas Noreika, Vincas Stravinskas (red.), *Lietuvos TSR administracinio teritorinio suskirstymo žinynas 2*, Vilnius: Mintis, 1976.

Biryła, Mikalaj Vasilevič 1969, *Belaruskaja antrapanimija*, Minsk: Navuka i texnika.

Būga, Kazimieras 1958 [1911], Apie lietuvių asmens vardus, in Idem, *Rinkiniai raštai 1*, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla.

Jurkėnas, Juozas 1966, *Drevnie složnye imena v pis'mennyx pamjatnikax Velikogo Knjažestca Litovskogo*, Dissertacija na soiskanie učennoj stepeni kandidata filologičeskix nauk, Vilniusskij gosudarstvennyj universitet im. V. Kapsukasa.

Jurkėnas, Juozas 1971, O drevnix trexčlennyx antroponimax baltijskogo proisxoždenija, zasvidetel'stvovannyx v starobeloruskix pamjatnikax, *Kalbotyra* 22(2), 41–49.

Kuzavinis, Kazimieras, Bronys Savukynas 2009, *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

Leskien, August 1909, Litauische Personennamen, *Indogermanische Forschungen* 26, 325–352.

LPŽ – Aleksandras Vanagas (red.), *Lietuvių pavardžių žodynas 1–2*, Vilnius: Mokslas, 1985, 1989.

Maciejauskienė, Vitalija 1975, Lietuvių pavardžių formavimasis XVI a. II pusėje, *Lietuvos TSR Mokslų akademijos darbai. A serija* 3(52), 143–152.

Maciejauskienė, Vitalija 1981, Lietuvių antroponiminė sistema XVI a., *Lietuvių onomastikos tyrinėjimai, Lietuvių kalbotyros klausimai* 21, 154–184.

Maciejauskienė, Vitalija 1991, *Lietuvių pavardžių susidarymas XIII–XVIII a.*, Vilnius: Mokslas.

Maciejauskienė, Vitalija 1997, Vienkamieniai lietuviškos kilmės vardai XVI amžiuje, *Darbai ir dienos* 4(13), 111–133.

Ragauskaitė, Alma 2005, *XVI–XVIII a. kauniečių asmenvardžiai*, Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.

Savukynas, Bronys 2004, Dvikamienių asmenvardžių trumpinių dūriniai, in Laimutis Bilkis et al. (red.), *Tarptautinė Aleksandro Vanago konferencija Baltų onomastikos tyrimai. Pranešimų tezės. Vilnius, 2004 m. lapkričio 11–12 d.*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.

Sinkevičiūtė, Daiva 2002, Dvikamienių asmenvardžių trumpinių kilmė ir sandara: lie. *dau(C)-*, *Baltistica* 37(1), 115–129.

Sinkevičiūtė, Daiva 2005, Vienkamieniai asmenvardžiai su lie. *darg-*: jų pamatas ir ryšiai su dvikamieniais asmenvardžiais, *Baltistica* 40(1), 99–111.

Sinkevičiūtė, Daiva 2006, *Lietuvių dvikamienių asmenvardžių trumpiniai ir jų kilmės pavardės*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.

Sinkevičiūtė, Daiva 2008, Lietuvių dvikamienių vardų su pirmuoju dėmeniu *vaiš-* raidos bruožai, *Baltistica* 43(2), 263–274.

Sinkevičiūtė, Daiva 2014, Dvikamienių vardų su kamieniu *void-* raidos bruožai lietuvių kalboje, *Baltistica* 49(1), 163–175.

Sinkevičiūtė, Daiva 2016, Lietuvių dvikamienių vardų trumpinių kilmės asmenvardžiai ir kamienų užrašymo ypatybės Vilniaus naujųjų miestiečių ir laiduotojų 1661–1795 metų sąrašė, *Archivum Lithuanicum* 18, 221–254.

Sinkevičiūtė, Daiva 2018a, Nežinomi Lietuvos Metrikos senieji lietuvių dvikamieniai asmenvardžiai, *Baltistica* 53(1), 117–132.

Sinkevičiūtė, Daiva 2018b, Nežinomi Lietuvos Metrikos asmenvardžiai su pirmaisiais apeliatyviniais dėmenimis, *Baltistica* 53(2), 303–325.

Sinkevičiūtė, Daiva 2019, Lietuvių dvikamienių vardų antrojo kamieno perdirbiniai – pagoniško ir krikščioniško vardyno sąveikos rezultatas? *Baltistica* 54(2), 349–359.

Sinkevičiūtė, Daiva 2020, Newly discovered Lithuanian compound names with first stem of Christian origin as witnesses of the intersection of pagan and Christian cultures, *Onoma* 55, 149–166.

Sinkevičiūtė, Daiva, Veslava Račickaja 2014, Lietuvių dvikamienių vardų kilmės asmenvardžiai ir jų kamieno užrašymo ypatybės Vilniaus naujųjų miestiečių ir laiduotojų 1661–1795 metų sąrašė, *Archivum Lithuanicum* 16, 295–322.

Trautmann, Reinhold 1925, *Die altpreussischen Personennamen*, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

Zinkevičius, Zigmas 1966, *Lietuvių dialektologija*, Vilnius: Mintis.

Zinkevičius, Zigmas 1977, *Lietuvių antroponimika. Vilniaus lietuvių asmenvardžiai XVII a. pradžioje*, Vilnius: Mokslas.

Zinkevičius, Zigmas 2008, *Lietuvių asmenvardžiai*, Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.

Daiva SINKEVIČIŪTĖ

Baltistikos katedra

Vilniaus universitetas

Universiteto g. 5

LT-01513 Vilnius

Lithuania

[daiva.sinkeviciute@flf.vu.lt]